

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 18 februari 1897, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrade föreskrifter rörande val af gode män och sysslomän i konkurs samt bestämmande af arfvode åt konkursförvaltningen.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till behandling af lagutskottet hänvisad motion, n:o 26, anför herr N. Nilsson i Skärhus:

»Uti 67 § af gällande konkurslag stadgas, att arfvode till gode män och sysslomän skall bestämmas af borgenärerna, och sålunda kan det synas, som vore allan rättfärdighet i detta hänseende uppfylld, då samma personer, som skola betala arfvodet, äfven hafva rätt att bestämma detsamma; men det oaktadt höres ofta klagan deröfver, att vid konkurser större delen af massans tillgångar uppslukas af konkurskostnaderna, enkannerligen af arfvoden till gode män, sysslomän och rättens ombudsman, så att litet eller intet i många fall återstår till borgenärernas förnöjande.

Orsaken till denna klagan torde vara den, att i många, för att icke säga de flesta, fall, beslutet om arfvodens storlek afgöres af några få personer, som kunna hafva nytta af att dessa arfvoden blifva så höga som möjligt och som sålunda göra allt för att vid denna frågas afgörande representera stora fordringar och på grund deraf disponera öfver ett stort röstetal.

Förhållandet torde oftast vara så, att, redan vid valet af gode män och i synnerhet vid valet af sysslomän, personer, som sjelfva hafva

ganska obetydliga fordringar, för att kunna förtjena på förvaltningen af konkursboet, göra stora ansträngningar att förskaffa sig fullmakter från på andra orter boende fordringsegare och sålunda sjelfva kunna välja sig till sysslomän och sedermera på grund af dessa fullmakter så godt som enväldigt bestämma öfver sina arfvoden.

Ett sådant tillvägagångssätt synes mig i högsta grad förkastelsevärdt, och likväl torde det vara allmänt bekant, att detta sätt att gå till väga icke sällan förekommer.

Om det här ofvan påpekade sätt att gå till väga vid val af funktionärer i och vid röstningar inom konkursbo kunde bortskaffas, derigenom att om möjligt sådana bestämmelser uti konkurslagen infördes, såsom: dels att vid val af gode män och sysslomän uti konkurser ingen på grund af fullmakt finge utöfva rösträtt för mera än en fordringsegare och dels, och framför allt, att gode män och sysslomän, vid bestämmandet af arfvoden för dessa befattningar samt vid bestämmandet af arfvodet till rättens ombudsman, icke må på något vilkor utöfva rösträtt på grund af fullmakt, är jag öfvertygad, att de öfverklagade missbruken skulle i väsentlig mån blifva städfjade.

Då jag emellertid icke tilltror mig att kunna framlägga ett formuleradt lagförslag för att uppnå det åsyftade ändamålet, anhåller jag vördsammt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t behagade till nästa Riksdag inkomma med förslag till sådana ändringar af konkurslagen, att uti motionen omförmälda missbruk måtte i möjligaste mån förekommas.»

Ut i motionens syfte hafva trenne ledamöter af Andra Kammaren instämt.

Syftet med föreliggande framställning är, enligt utskottets mening, i konkurs väl förtjent af beaktande. Det torde nemligen ej kunna förnekas, att arfvodena åt gode män och sysslomän ofta af borgenärerna bestämmas till belopp, som vida öfverstiga rimliga värdet af det arbete och besvär som med förvaltningen af konkursboet äro förenade. Visserligen innehåller konkurslagens 67 § häremot korrektiv så till vida som pröfningen af gode mans och sysslomansarfvodets storlek kan, der gäldenären eller borgenär så anser nödigt, hänskjutas till rätten, men dels torde rätten oftast sakna möjlighet att så noggrant och i detalj be-

döma det med gode mans- och sysslomansskapet förenade arbete, att deraf kan hemtas anledning att mot borgenärernas vid sammanträde fattade beslut nedsätta det gode männen och sysslomännen tillerkända arfvodesbelopp, dels torde en borgenär, som anser arfvodet för högt tilltaget, ofta föredraga att låta saken hafva sin gång framför att utsätta sig för det personliga obehag, som af klander mot borgenärsbeslutet i de flesta fall honom beredes, särskildt om arfvodets storlek ej synnerligen inverkar på beloppet af den honom i konkursen tillkommande utdelning. För gäldenären sjelf är det i de flesta fall alldeles likgiltigt — der han ej sjelf är god man eller syssloman och sålunda har intresse af högt arfvode — till hvilket belopp arfvodet fastställles, då merendels den besparing, som kan för konkursboet uppkomma genom minskning af arfvodet, icke för honom medför annan och närmare fördel än en relativt obetydlig minskning af den skuld, som efter konkursen fortfarande kommer att hvila å honom.

Erfarenheten vittnar ock, att borgenärens beslut i fråga om arfvode åt gode män och sysslomän ganska sällan öfverklagas, i alla händelser långt mindre ofta, än arfvodena åt dessa konkursboets handhavare bestämmas till oskäligt höga belopp.

Vid sådant förhållande är utskottet ense med motionären i fråga om önskvärdheten af lagstiftningsåtgärder, egnade att råda bot för de angifna missförhållandena; frågan är allenast, hvilka åtgärder som härutinnan kunna anses för ändamålet lämpliga.

Motionären har i detta afseende antydt tvenne, hvarandra supplerande sätt för frågans lösning.

Det ena skulle vara att inskränka den nu medgifna obegränsade rätten att på grund af fullmakt deltaga i val af gode män och sysslomän; det andra vore att förbjuda gode män och sysslomän att vid bestämmande af arfvode för dessa befattningar utöfva rösträtt på grund af fullmakt.

Förstnämnda utväg kan utskottet emellertid icke förorda. Hvarje dylik inskränkning, äfven om densamma ej går så långt som den af motionären förordade — att förbjuda deltagande i gode mans- och sysslomansval för flera än en fullmakt — skulle nemligen förorsaka väsentliga olägenheter för utländska och aflägsset boende borgenärer. Dessa skulle derigenom beredas stora svårigheter att finna lämpligt och behörigt ombud för bevakande af deras intressen i konkursen, särskildt vid konkurser å landet eller i mindre samhällen.

Att åter förbjuda gode män och sysslomän att sjelfva på grund af fullmakt utöfva rösträtt vid bestämmande af ifrågavarande arfvoden

synes utskottet både välbetänkt och med rättvisa förenligt. En sådan lagbestämmelse torde komma att i hög grad befordra det af motionären åsyftade målets vinnande, och ännu mera skulle detta underlättas, om gode männen och sysslomännen icke ens för egen del finge i arfvodets bestämmande deltaga, då de eljest genom sin blotta närvaro skulle komma att öfva tryck på öfriga i sammanträdet deltagande borgenärer och borgenärsombud.

Motionärens framställning innehåller förslag äfven derom, att gode männen och sysslomännen icke heller vid upprättande af förslag till arfvode åt rättens ombudsman skulle ega att på grund af fullmakt utöfva rösträtt, men då det ej torde vara att befara, att vid detta arfvodes bestämmande gode männen och sysslomännen skola hafva anledning att konkursboet till förfång föreslå högre belopp, än rättens ombudsman skäligen bör tillkomma, har utskottet funnit motionärens framställning härutinnan ej förtjena afseende.

Med stöd af det ofvan anförda hemställer utskottet alltså,

att Riksdagen, med föranledande af herr Nilssons ifrågavarande motion, ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande af förslag till sådan lagändring, att inskränkning vunnas i den rätt, som enligt nu gällande lagstiftning tillkommer gode män och sysslomän att å egna och andras vägnar utöfva rösträtt vid bestämmande af arfvode för dessa befattningar.

Stockholm den 18 februari 1897.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservation

af herr *Hasselrot*, samt angående vissa delar af motiveringen af herrar *Nilsson* och *E. Svensson*.
